

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 70/2016-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Blažekom, Advokátska kancelária JUDr. Roman Blažek, s. r. o., Pohraničná 898/4, Komárno, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 63/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 63/2002 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu j e Okresný súd Komárno p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov), ktorú j e Okresný súd

Komárno p o v i n n ý vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie JUDr. Roman Blažek, s. r. o., Pohraničná 898/4, Komárno, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 70/2016-7 z 28. januára 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 63/2002 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

„Na Okresnom súde Komárno pod č. 9C 63/2002 je vedené konanie medzi mnou ako navrhovateľom a [REDAKOVANÉ] (...) ako odporkyňou o zaplatenie 45.509,91 EUR s prísl. Vec nie je do dnešného dňa právoplatne skončená(...)“

Návrhom zo dňa 22.02.2002 som sa titulom bezdôvodného obohatenia, domáhal vydania rozhodnutia súdu, aby odporkyňa bola povinná zaplatiť mi sumu 114.490,-Sk (3.800,37 EUR) spolu s prísl. úrokom z omeškania.

Dňa 14.08.2002 súd vydal uznesenie, ktorým odporkyni zakázal nakladať so spornými nehnuteľnosťami.

Po podaní odvolania odporkyňou, druhostupňový súd uznesením zo dňa 31.12.2002 napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Z dôvodu späťvzatia návrhu na vydanie predbežného opatrenia súd uznesením zo dňa 10.02.2004 konanie o vydanie predbežného opatrenia zastavil.

Nakoľko odporkyňa nehnuteľnosti užívala aj naďalej, podaním zo dňa 12.02.2004 som rozšíril návrh o ďalšie obdobie a domáhal som sa zaplatenia sumy 576.244,-Sk (19.127,80 EUR) spolu s prísl. úrokom z omeškania. Súd uznesením zo dňa 10.05.2005 pripustil zmenu žaloby.

Dňa 20.09.2005 sa konalo prvé pojednávanie. Bolo odročené na neurčito.

Okresný súd uznesením zo dňa 16.01.2006 konanie prerušil do právoplatného skončenia veci Krajského súdu v Bratislave č. 11 Cbi 78/03. Druhostupňový súd uznesením zo dňa 28.03.2006, odvolaním napadnuté rozhodnutie prvého stupňa potvrdil.

Dňa 15.05.2008 som rozšíril návrh za ďalšie obdobie o sumu 794.787,50 Sk (26.382,11 EUR) a súd uznesením zo dňa 13.12.2008, pripustil zmenu - rozšírenie petitu.

Následne sa konali pojednávania dňa 17.04.2009, dňa 12.06.2009, dňa 08.09.2009, dňa 23.03.2010, dňa 14.09.2010 a dňa 13.04.2012.

Na pojednávaní dňa 13.04.2012 bol vynesенý rozsudok.

Nakoľko ani po roku mi nebol doručený rozsudok, podal som na Okresný súd Komárno sťažnosť. Dňa 26.08.2013, čiže po 14 mesiacoch mi bolo doručené písomné vyhotovenie rozsudku. Následne som listom zo dňa 27.08.2013 oznámil súdu, že nakoľko mi už bol doručený rozsudok, netrvám na sťažnosti.

Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 8Co/339/2013 zo dňa 15.10.2014 po podaní odvolania odporkyňou, prvostupňový rozsudok v napadnutej časti zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. (...)

Mám za to, že predmetná vec nie je taká zložitá kauza, ktorú od r. 2002 nebolo možné ukončiť.“

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti a „vzhľadom na dlho trvajúce preťahy v konaní“ sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 9C 63/2002 porušil základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2. Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu Komárno sa prikazuje, aby v konaní pod sp. zn. 9C 63/2002 konal bez zbytočných preťahov.

Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 18.000.- EUR, ktoré je Okresný súd Komárno povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Komárno je povinný nahradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] trovy konania k rukám jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr 140/16 z 20. júla 2016 a právny zástupca sťažovateľa stručným stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 9. augusta 2016.

3.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Po preštudovaní spisového materiálu sp. zn. 9C/63/2002 Okresného súdu Komárno som dospel k záveru, že podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky skutkovo a právne nejde o náročnú vec. Pri podaní návrhu vo veci samej dňa 27.2.2002, navrhovateľ podal aj návrh na vydanie predbežného opatrenia. K chronológii procesného postupu prvostupňového súdu opísaného sťažovateľom do prerušenia konania, ktoré bolo prerušené uznesením Okresného súdu Komárno č.k. 9C/63/2002, zo dňa 16.1.2006, v spojitosti s uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 6Co/45/2006-118, zo dňa 28.3.2006, nemám výhrady s tým doplnením, že v konaní bolo vykonávanie procesných úkonov zo strany súdu sťažené tým, že vzhľadom na zdravotné postihnutie odporkyne, ktorá sa nevie riadne vyjadrovať bolo potrebné konať vždy (a to až do skončenia veci) s artikulačným tlmočníkom, ktorú skutočnosť navrhovateľ súdu neoznámil a súd ju zistil až vlastným šetrením a zistením.

Od 10.5.2006 (t.j. od právoplatnosti rozhodnutia súdu o prerušení konania) až do 15.5.2008 (podanie rozšírenia návrhu) bolo konanie prerušené a lehoty neplynuli, preto toto obdobie, v ktorom súd vykonával iba nevyhnutné procesné postupy (rozhodovanie o priznaní odmeny tlmočníkovi a prekladateľovi, prijímanie procesných podaní a pod.), rozhodne nemožno pripísať súdu ako nečinnosť. Následne súd konal plynule bez prieťahov (ako to v konečnom dôsledku uvádza aj sám sťažovateľ) až do vyhlásenia rozsudku, ktorý bol vyhlásený na pojednávaní dňa 13.4.2012. Písomné vyhotovenie rozsudku trvalo

zákonnému sudcovi Attilovi Csabovi značne dlhú dobu, najmä z dôvodu zdravotných problémov a jeho dlhodobej práceneschopnosti. Zdravotné problémy a opakované práceneschopnosti zákonného sudcu, ktoré sú subjektívneho charakteru a nemôžu byť na ujmu sťažovateľovi, spôsobili v tomto období aj určité prieťahy v konaní. Z pozície sťažovateľa je pochopiteľné, že počas tejto časti ním namietaného obdobia nečinnosti Okresného súdu Komárno, vnímal sťažovateľ konanie súdu ako neefektívne, kedy sa v skutočnosti podľa jeho názoru určite javilo, že súd v podstate vôbec nekonal, alebo konal pomaly. Súd prvého stupňa v tomto období konal skutočne málo aktívne, bez výraznejšej snahy ukončiť vec, pričom v tomto období bol Okresný súd Komárno na jednej strane poddimenzovaným súdom s nedostatkom sudcov (čo sa pri vysokom nápade občianskoprávných vecí do dnešného dňa úspešne nevyriešilo) a na druhej strane nesprávnym, neaktívnym prístupom zákonného sudcu (bývalého sudcu Okresného súdu Komárno) došlo k už uvedeným prieťahom.

Pôvodný zákonný sudca v predmetnej občianskoprávnej veci Attila Csaba, sa listom doručeným kancelárii prezidenta Slovenskej republiky 18.9.2014 vzdal funkcie sudcu podľa § 19 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Jeho funkcia sudcu zanikla dňom 30.9.2014. Dňa 10.10.2013 však spis predložil odvolaciemu súdu na konanie a rozhodnutie. Odvolací súd Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 8Co/339/2013-307, zo dňa 15.10.2014 rozhodol a to tak, že v napadnutej zamietajúcej časti výroku a v časti trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec v týchto častiach vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa.

V období od 10.10.2013 (kedy bol spis predložený odvolaciemu súdu) do 10.11.2014 (kedy sa spis vrátil z odvolacieho súdu) spis fyzicky nebol na Okresnom súde Komárno a preto ani toto obdobie nemožno vykazovať ako nečinnosť súdu prvého stupňa.

Po prerozdelení vecí po sudcovi Attilovi Csabovi, krátku dobu bol spis pridelený sudcovi Mgr. Petrovi Mezőszállásimu a neskôr sa zákonným sudcom stal JUDr. Arpád Pastorek, ktorý nastúpil na Okresný súd Komárno dňa 1.5.2015 po jeho preložení z Okresného súdu Levice. Po prerozdelení vecí z dôvodu výrazného rozdielu v pracovnom zaťažení sudcov, bola vec náhodným výberom prostredníctvom generátora elektronickej podateľne pridelená dňa 1.5.2015 zákonnému sudcovi JUDr. Arpádovi Pastorekovi, ktorý vo veci (od jej pridelenia) koná plynule a bez prieťahov. V súčasnosti po vyhlásení

meritórneho rozhodnutia vo veci samej, rozsudku zo dňa 14.6.2016 a jeho vyhotovení, bolo dňa 22.6.2016 podané práve sťažovateľom odvolanie a spis je v štádiu jeho predloženia odvolaciemu súdu.

Záverom uvádzam, že vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ako aj s poukazom na ustanovenie § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, netrvám na konaní verejného ústneho pojednávania, nakoľko od takéhoto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. (...)“

3.3 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní z 9. augusta 2016 nereagoval na uvedené vyjadrenie predsedu okresného súdu, zaujal iba toto stručné stanovisko:

„Vo veci sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], oznamujem, že sťažovateľ trvá na podanej ústavnej sťažnosti.

Zároveň oznamujem, že netrváme na tom, aby sa konalo ústne pojednávanie.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

5. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 63/2002:

Dňa 22. februára 2002 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa proti [REDAKOVANÉ] – MOTOR TRADE z Komárna (ďalej len „odporkyňa“) o vydanie 114 490 Sk s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia s návrhom na predbežné opatrenie. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 C 63/2002 a bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Ivete Banghovej.

Dňa 12. marca 2002 bola vec opatrením predsedu súdu pridelená novému zákonnému sudcovi menom Atilla Csaba z dôvodu, že predchádzajúci sudca sa cítil byť zaujatý pre svoj pomer k sťažovateľovi.

Dňa 19. marca 2002 sťažovateľ uhradil súdny poplatok.

Dňa 14. augusta 2002 bolo vydané uznesenie o predbežnom opatrení č. k. 9 C 63/2002-22, ktorým súd zakázal odporkyni nakladať akýmkoľvek spôsobom s taxatívne vymenovanými nehnuteľnosťami, ktorých je spoluvlastníčkou v pomere 1/3 k celku, najmä ich scudziť, zaťažiť či prenajať.

Dňa 20. augusta 2002 bolo súdu doručené odvolanie odporkyne voči uzneseniu o vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 18. novembra 2002 bol spis predložený Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o podanom opravnom prostriedku odporkyne.

Dňa 31. decembra 2002 krajský súd uznesením č. k. 9 C 63/2002-33 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 27. januára 2003 bola súdu doručená žiadosť odporkyne *„o zaregistrovanie právnej zástupkyne a doručenie splnomocnenia na právne zastupovanie“*.

Dňa 29. januára 2003 bol spis vrátený okresnému súdu, ktorý od 18. marca 2003 do 1. októbra 2003 oslovoval tlmočníkov z posunkovej reči, aby ich mohol ustanoviť v napadnutom konaní.

Dňa 17. decembra 2003 súd požiadal sťažovateľa, aby oznámil, či berie návrh na vydanie predbežného opatrenia späť. *„V takom prípade by súd už vytýčil termín pojednávania (keďže už sa našiel tlmočník z posunkovej reči v zozname tlmočníkov pre odporkyňu).“*

Dňa 9. januára 2004 bolo súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa, ktorým berie späť svoj návrh na vydanie predbežného opatrenia späť.

Dňa 10. februára 2004 súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-43, ktorým zastavil konanie o vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 12. februára 2004 bolo súdu doručené rozšírenie pôvodného žalobného návrhu.

Dňa 21. júna 2004 súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-48, ktorým ustanovil tlmočníčku z posunkovej reči na účely vypočutia odporkyne, a vo veci bolo nariadené pojednávanie na 9. august 2004.

Dňa 29. júna 2004 bola súdu doručená námietka odporkyne voči uzneseniu č. k. 9 C 63/2002-48 z dôvodu, že nepotrebuje tlmočníka z posunkovej reči, ale artikulačného tlmočníka.

Dňa 1. júla 2004 súd požiadal ustanovenú tlmočníčku o vyjadrenie sa k námietke.

Dňa 9. júla 2004 bola krajskému súdu doručená námietka odporkyne voči uzneseniu č. k. 9 C 63/2002-48.

Dňa 16. júla 2004 okresný súd vydal upovedomenie o odročení nariadeného pojednávania z dôvodu vznesenej námietky odporkyne.

Dňa 16. júla 2004 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie ustanovenej tlmočníčky, ktorá vzhľadom na svoje poznatky kategorizovala túto námietku odporkyne ako účelovú.

Dňa 6. októbra 2004 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-63, ktorým rozhodol, že ustanovená tlmočníčka nie je vylúčená z tlmočníckych úkonov v danej veci.

Dňa 22. októbra 2004 bolo súdu doručené odvolanie odporkyne voči uzneseniu č. k. 9 C 63/2002-63.

Dňa 29. októbra 2004 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie odporkyne voči uzneseniu č. k. 9 C 63/2002-63.

Dňa 3. novembra 2004 bolo okresnému súdu doručené doplnenie odvolania voči uzneseniu o stanovisko Asociácie tlmočníkov posunkovej reči.

Dňa 11. novembra 2004 boli krajskému súdu predložené spisy s opravným prostriedkom.

Dňa 30. novembra 2004 krajský súd vydal uznesenie č. k. 9 Co 267/2004-75, ktorým napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Dňa 21. decembra 2004 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 9. februára 2005 bolo okresnému súdu doručené odporúčenie vo veci sťažnosti voči ustanovenej tlmočníčke Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.

Dňa 11. februára 2005 sa súd obrátil na Asociáciu tlmočníkov posunkovej reči (pretože v zozname tlmočníkov sa nenachádzal tlmočník na „artikulačnú reč“).

Dňa 22. marca 2005 súd požiadal [REDAKOVANÉ] o oznámenie, či súhlasí s výkonom tlmočníckej funkcie v tomto konaní.

Dňa 15. apríla 2005 bol súdu doručený súhlas.

Dňa 18. apríla 2005 súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-91, ktorým ustanovil

██████████ (ďalej len „ustanovená tlmočníčka“) za artikulačnú tlmočnicu.

Dňa 10. mája 2005 súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-92, ktorým pripustil zmenu žaloby.

Dňa 19. mája 2005 súd nariadil termín pojednávania na 20. september 2005.

Dňa 20. septembra 2005 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu zistenia stavu konania na Krajskom súde v Bratislave sp. zn. 11 Cbi 78/03. Účastníci konania boli prítomní, nedostavila sa iba ustanovená tlmočníčka.

Dňa 22. septembra 2005 okresný súd požiadal Krajský súd v Bratislave o oznámenie štádia konania.

Dňa 29. septembra 2005 bola súdu doručená informácia o stave konania, v ktorom už bolo nariadené pojednávanie.

Dňa 21. novembra 2005 bola súdu doručená informácia o stave konania, v ktorom už bolo vydané rozhodnutie, ktorým sa žaloba zamietla.

Dňa 13. januára 2006 bola súdu doručená informácia o stave konania, v ktorom už bolo podané odvolanie a spis sa postúpil na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Dňa 16. januára 2006 súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-107, ktorým prerušil konanie až do právoplatného skončenia veci Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 Cbi 78/03. (Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 10. mája 2006.)

Dňa 31. januára 2006 podal sťažovateľ odvolanie voči uzneseniu č. k. 9 C 63/2002-107.

Dňa 9. februára 2006 bol spis spolu s opravným prostriedkom predložený krajskému súdu.

Dňa 28. marca 2006 krajský súd uznesením č. k. 6 Co 45/2006-118 potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Dňa 3. mája 2006 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 19. októbra 2006 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-131, ktorým tlmočnicičke tlmočné nepriznal.

Dňa 18. apríla 2008 bol súdu doručený návrh sťažovateľa vo veci ďalej pokračovať vzhľadom na to, že konanie, ktoré bolo dôvodom prerušenia konania, je už právoplatne ukončené.

Dňa 15. mája 2008 sťažovateľ súdu doručil rozšírenie žaloby na vyjadrenie.

Dňa 2. júna 2008 súd zaslal návrh na rozšírenie žaloby odporkyni na vyjadrenie a vyzval sťažovateľa na doplatenie súdneho poplatku.

Dňa 7. novembra 2008 sťažovateľ oznámil súdu, že súdny poplatok doplatil.

Dňa 13. decembra 2008 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-154, ktorým pripustil zmenu a rozšírenie petitu.

Dňa 3. februára 2009 súd nariadil termín pojednávania na 17. apríl 2009.

Dňa 17. apríla 2009 sa uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti všetkých účastníkov konania, ktoré bolo odročené na 12. jún 2009 z dôvodu požiadania Mestského úradu Komárno o všeobecne záväzné nariadenia od r. 2001 až do r. 2008 v súvislosti s výškou nájomného na nebytové priestory.

Dňa 30. apríla 2009 súd požiadal Mestský úrad Komárno o zaslanie kópií všeobecne záväzných nariadení potrebných na zistenie určenej ceny nájmu v rokoch 2001 až 2008.

Dňa 29. máj 2009 boli súdu doručené nariadenia, o ktoré požiadal.

Dňa 12. júna 2009 sa uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti všetkých účastníkov konania, ktoré bolo odročené na 8. september 2009 s tým, že súd požiada informatika krajského súdu o premietnutie predloženého DVD v počítači.

Dňa 4. augusta 2009 súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-190, ktorým priznal ustanovenej tlmočníčke odmenu za tlmočenie a náhradu za cestovné.

Dňa 8. septembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti všetkých účastníkov konania, ktoré bolo odročené na 30. október 2009.

Dňa 29. októbra 2009 bolo telefonicky oznámené, že právna zástupkyňa odporkyne sa nebude vedieť dostaviť na nariadené pojednávanie z dôvodu práceneschopnosti.

Dňa 20. januára 2010 súd nariadil termín pojednávania na 23. marec 2010.

Dňa 23. marca 2010 sa uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti všetkých účastníkov konania, ktoré bolo odročené na 28. máj 2010 s tým, že sťažovateľ bude vyzvaný na predloženie kúpnej zmluvy s treťou osobou.

Dňa 25. marca 2010 súd požiadal sťažovateľa o predloženie kúpnej zmluvy.

Dňa 9. apríla 2010 bola súdu sťažovateľom doručená vyžiadaná zmluva.

Dňa 28. mája 2010 bolo pojednávanie odročené na neurčito, pretože sa nedostavili účastníci konania.

Dňa 2. júna 2010 súd nariadil termín pojednávania na 14. september 2010.

Dňa 3. júna 2010 súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-235, ktorým priznal ustanovenej tlmočníčke odmenu za tlmočenie a náhradu za cestovné.

Dňa 13. septembra 2010 bolo súdu zaslané záverečné stanovisko odporkyne.

Dňa 14. septembra 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie za prítomnosti účastníkov konania, ktoré bolo odročené na neurčito na zistenie stavu trestného konania vo veci sp. zn. Pn 181/2010.

Dňa 16. septembra 2010 súd požiadal Okresnú prokuratúru Nové Zámky o oznámenie štádia trestného stíhania vo veci sp. zn. Pn 181/2010.

Dňa 1. októbra 2010 súd vydal uznesenie č. k. 9 C 63/2002-243, ktorým priznal ustanovenej tlmočníčke odmenu za tlmočenie a náhradu za cestovné.

Dňa 11. októbra 2010 bola súdu doručená informácia o stave trestného stíhania vo veci sp. zn. Pn 181/2010.

Dňa 11. januára 2011 súd požiadal Úrad justičnej a kriminálnej polície o oznámenie stavu konania.

Dňa 26. januára 2011 Úrad justičnej a kriminálnej polície reagoval na žiadosť súdu.

Dňa 28. februára 2011 súd nariadil termín pojednávania na 26. apríl 2011.

Dňa 26. apríla 2011 súd telefonicky oznámil účastníkom konania a tlmočníčke, že nariadené pojednávanie na 26. apríl 2011 sa neuskutoční z dôvodu práceneschopnosti konajúceho sudcu, pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 10. mája 2011 súd nariadil termín pojednávania na 13. september 2011.

Dňa 9. septembra 2011 bolo súdu doručené ospravedlnenie neúčasti odporkyne na pojednávaní nariadenom na 13. september 2011 z dôvodu starostlivosti o bezvládnú matku.

Dňa 19. septembra 2011 súd nariadil termín pojednávania na 13. december 2011.

Dňa 5. decembra 2011 bola súdu doručená žiadosť právnej zástupkyne odporkyne o odročenie pojednávania nariadeného na 13. december 2011 z dôvodu jej nutnej účasti na inom pojednávaní ako prísediacej senátu.

Dňa 6. decembra 2011 súd vydal upovedomenia o odročení pojednávania a pojednávanie odročil na 24. február 2012.

Dňa 28. decembra 2011 bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa o zrušenie nariadeného termínu z dôvodu čerpania dovolenky.

Dňa 19. januára 2012 súd vydal upovedomenie o odročení pojednávania a pojednávanie odročil na 13. apríl 2012.

Dňa 30. marca 2012 sa odporkyňa vyjadrila k návrhu na zaplatenie sumy z dôvodu bezdôvodného obohatenia.

Dňa 13. apríla 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie za prítomnosti účastníkov konania, na ktorom bolo vyhlásené dokazovanie za skončené a bol vyhlásený rozsudok č. k. 9 C 63/2002-283, podľa ktorého je odporkyňa povinná sťažovateľovi zaplatiť 33 816,57 € s úrokom z omeškania do 15 dní.

Dňa 14. mája 2012 bola na žiadosť zákonného sudcu predĺžená lehota na vypracovanie rozsudku do 24. mája 2012.

Dňa 3. júla 2012 bol doručený kancelárii súdu vyhotovený rozsudok.

Dňa 27. a 28. augusta 2013 bol rozsudok doručený účastníkom konania.

Dňa 11. septembra 2013 bolo súdu doručené odvolanie odporkyne voči rozsudku č. k. 9 C 63/2002-283.

Dňa 10. októbra 2013 bol spis spolu s opravným prostriedkom predložený krajskému súdu.

Dňa 15. októbra 2014 krajský súd vydal uznesenie č. k. 8 Co 339/2013-307, ktorým zrušil výrok v napadnutej zamietajúcej časti a v časti výroku o trovách konania a vec v týchto častiach vrátil okresnému súdu.

Dňa 10. novembra 2014 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 10. júla 2015 súd požiadal katastrálny odbor o predloženie aktuálneho listu vlastníctva a účastníkov konania vyzval na podanie návrhov na doplnenie dokazovania.

Dňa 14. júla 2015 bol súdu doručený požadovaný list vlastníctva.

Dňa 24. júla 2015 bolo súdu doručené oznámenie sťažovateľa, že medzi účastníkmi nedošlo k dohode, a preto trvá na podanej žalobe.

Dňa 25. septembra 2015 bolo súdu doručené oznámenie odporkyne k ďalšiemu postupu a jej návrh na uzavretie sporu zmierom.

Dňa 9. februára 2016 súd nariadil termín pojednávania na 4. marec 2016.

Dňa 11. februára 2016 bolo súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa, že je ochotný uzavrieť dohodu s tým, že odporkyňa mu vyplatí 1/3 sumy, ktorá mu už bola raz rozsudkom prisúdená.

Dňa 3. marca 2016 bola súdu doručená žiadosť právneho zástupcu odporkyne o odročenie pojednávania.

Dňa 4. marca 2016 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie za prítomnosti účastníkov konania, bez prítomnosti artikulačnej tlmočnice, ktoré sa odročilo na 25. máj 2016 na účely predvolania ďalších osôb a komisárky pre zdravotne postihnutých.

Dňa 7. marca 2016 súd požiadal príslušnú mestskú políciu o doručenie súdnej zásielky artikulačnej tlmočnice a vyzval príslušný daňový úrad o doručenie daňového priznania odporkyne za roky 2001 až 2008 vrátane.

Dňa 18. marca 2016 bolo súdu doručené vyjadrenie odporkyne na sťažovateľov návrh z 11. februára 2016, v ktorom návrh neprijíma a trvá na tom, že sa nijako neobohatila.

Dňa 21. marca 2016 boli súdu doručené daňové priznania odporkyne.

Dňa 23. marca 2016 súd požiadal sťažovateľa o písomné vyjadrenie.

Dňa 29. marca 2016 bola súdu doručená žiadosť sťažovateľa o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia z dôvodu čerpania dovolenky.

Dňa 30. marca 2016 bola súdu doručená žiadosť komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia.

Dňa 5. apríla 2016 bolo súdu doručené stanovisko sťažovateľa, ktorý nesúhlasí s obsahom vyjadrenia odporkyne.

Dňa 11. apríla 2016 súd odoslal odporkyni vyjadrenie sťažovateľa na vyjadrenie.

Dňa 22. apríla 2016 bolo súdu doručené vyjadrenie odporkyne a súd ho zaslal sťažovateľovi na vyjadrenie.

Dňa 26. apríla 2016 bolo súdu oznámené, že sa sťažovateľ nevie vyjadriť k poslednému stanovisku odporkyne.

Dňa 16. mája 2016 bolo súdu doručené oznámenie, že komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím nežiada o pribratie do súdneho konania.

Dňa 25. mája 2016 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti všetkých účastníkov konania, ktoré sa odročilo na 14. jún 2016 na účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 14. júna 2016 súd vydal rozsudok č. k. 9 C 63/2002-451, ktorým uložil odporkyni povinnosť zaplatiť sumu 17 967,10 € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku súd uplatnený nárok zamietol.

Dňa 22. júna 2016 bolo súdu doručené odvolanie odporkyne voči rozsudku č. k. 9 C 63/2002-451.

Dňa 28. júna 2016 súd zaslal sťažovateľovi odvolanie odporkyne na vyjadrenie a odporkyni zaslal žiadosť o oznámenie, či súhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania. Toho istého dňa bolo súdu doručené vyúčtovania tlmočného.

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní (pôvodne) o vydanie 114 490 Sk s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľa (ako žalobcu) na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

8. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej

neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

9. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

10. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní bolo po skutkovej stránke nepochybne zložitejšie, pretože komunikácia s odporkyňou si vyžadovala prijatie tlmočníka na „artikulačnú reč“, ktorý sa v zozname tlmočníkov nenachádzal. Napriek tomu, že zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub zložitosti veci, na túto okolnosť nemohol neprihliadať pri určení primeraného zadosťučinenia. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

11. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanom konaní, ústavný súd nezistil takú výraznú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetných konaniach k zbytočným prietahom. Pre neúčast' sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu na pojednávaniach síce v dvoch prípadoch museli byť pojednávania odročené (28. mája 2010 a 28. decembra 2011), avšak v kontexte celkovo dlhého napadnutého konania je toto nesúčinnostné konanie sťažovateľa menej významné. Pokiaľ sťažovateľ podal procesné návrhy (rozšírenie žaloby, odvolanie), ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi (napr. podľa aktuálne platného a účinného Občianskeho súdneho

poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (napr. I. ÚS 31/01). Zbytočné prietahy v napadnutom konaní teda neboli vyvolané správaním sťažovateľa.

12. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že trvanie napadnutého konania od podania žaloby (22. februára 2002) do vyhlásenia ostatného rozsudku (14. júna 2016) viac ako štrnásť rokov je už samo osebe neprimerané. Obdobie (štyri roky), keď bolo konanie asi dva roky prerušené (v tejto súvislosti pozri I. ÚS 126/02) a predmetný spis sa taktiež cca dva roky nachádzal na krajskom súde, nemožno pričítať na vrub okresnému súdu.

Okresný súd bol však v danej veci aj opakovane nečinný, konkrétne od 3. júla 2012 do 28. augusta 2013 (keď trinásť mesiacov nedoručil vyhlásený rozsudok) a od 25. septembra 2015 do 10. júla 2015 (osem mesiacov).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Za nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu treba označiť minimálne obdobie šesť mesiacov v súvislosti s postupom pri ustanovovaní artikulačného tlmočníka.

Uvedená nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako dvoch rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov konania, ale v dôsledku postupu súdu. Na skutočnosť, že „v tomto období bol Okresný súd Komárno(...) poddimenzovaným súdom s nedostatkom sudcov“, na ktorú v danej veci poukázal predseda okresného súdu, nebolo možné ani v tomto prípade prihliadať a akceptovať ju. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že

nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

13. Pretože okresný súd 14. júna 2016 vydal vo veci rozsudok č. k. 9 C 63/2002-451, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, pričom o tomto návrhu rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 3.

14. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie vo výške 18 000 € „vzhľadom na dlho trvajúce prieťahy v konaní“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal

za odôvodnené priznať mu aj finančné zadost'účinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

15. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia 8. mája 2015 a podanie sťažnosti z 18. mája 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2015 patrí odmena v sume dvakrát po 139,83 € a režijný paušál dvakrát po 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 296,44 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

16. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017